

Η ΘΡΑΚΗ, Η ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΝΤΟΣ, ΑΚΜΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Με το πρωτόκολλο που υπέγραψαν στο Λονδίνο οι Μεγάλες Δυνάμεις το 1830, ρυθμίστηκε το ελληνικό ζήτημα και συγκροτήθηκε ανεξάρτητο ελληνικό κράτος. Το Πρωτόκολλο του Λονδίνου όμως δεν ικανοποιούσε όλες τις προσδοκίες των Ελλήνων. Τα σύνορα του νέου κράτους ήταν περιορισμένα, αφήνοντας έξω από τα όριά του πολλούς ελληνικούς πληθυσμούς καθώς και σημαντικές πόλεις, όπου ανθούσε το ελληνικό εμπόριο. Ιδιαίτερα στη Θράκη, στα παράλια της Μικράς Ασίας, στον Πόντο αλλά και στην απομακρυσμένη Καππαδοκία ζούσαν εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες, που ήταν Ορθόδοξοι Χριστιανοί και μιλούσαν την ελληνική, την τουρκική ή την αρμενική γλώσσα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Γιατί το πρωτόκολλο του 1830, που υπέγραψαν στο Λονδίνο οι Μεγάλες Δυνάμεις, δεν ικανοποίησε όλες τις προσδοκίες των Ελλήνων;
- 2) Σε ποιες περιοχές έξω από τα σύνορα του ελληνικού κράτους ήταν έντονο το ελληνικό στοιχείο;
- 3) Πότε άλλαξαν οι συνθήκες ζωής των Ελλήνων που ζούσαν στις αλύτρωτες περιοχές της Θράκης, της Μικράς Ασίας και του Πόντου και γιατί;
- 4) Από ποιους διοικούσαν οι υπόδουλοι Έλληνες των περιοχών αυτών;
- 5) Κατά το 19ο αιώνα τι αναπτύσσεται στις περιοχές αυτές;
- 6) Ποιο ήταν το έργο της «Κεντρικής Εκκλησιαστικής και Πνευματικής Επιτροπής»;
- 7) Σε ποιες επαρχίες ήταν χωρισμένη η Θράκη και ποια προβλήματα αντιμετώπιζε το ελληνικό στοιχείο εκεί;
- 8) Παρά τα προβλήματα στη Θράκη τι είδους δραστηριότητες ανέπτυξε σε μεγάλο βαθμό το ελληνικό στοιχείο;
- 9) Ποιες οι δραστηριότητες του ελληνικού στοιχείου στη Μικρά Ασία και τον Πόντο;
- 10) Στις περιοχές του Πόντου και της Μικράς Ασίας υπήρχαν οι κρυπτοχριστιανοί; Ποιοι ήταν αυτοί;
- 11) Ποιες δυσκολίες αντιμετώπιζαν οι Έλληνες που ζούσαν στην περιοχή της Καππαδοκίας;

Παύλος Κώσης
Δάσκαλος

Δ5. Η ΘΡΑΚΗ, Η ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ Ο ΠΟΝΤΟΣ, ΑΚΜΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου τα σύνορα του νέου ελληνικού κράτους είναι περιορισμένα. Μένουν έξω από τα όρια πολλοί ελληνικοί πληθυσμοί και σημαντικές πόλεις, όπου ανθεί το ελληνικό εμπόριο. Στη Θράκη, στα παράλια της Μικράς Ασίας, στον Πόντο, αλλά και μακριά στην Καππαδοκία ζουν εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες Χριστιανοί Ορθόδοξοι που μιλούν ελληνικά, τουρκικά ή αρμενικά.

Η ΖΩΗ ΣΤΙΣ ΑΛΥΤΡΩΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ			
1	Συνθήκες ζωής	4	ΘΡΑΚΗ
2	Διοίκηση	5	ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ - ΠΟΝΤΟΣ
3	Εκπαίδευση	6	ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ

Οι Έλληνες των περιοχών αυτών (κυρίως αυτοί που ζουν σε μεγάλες πόλεις) έχουν υποστεί το 1821 αρκετές διώξεις από τους Τούρκους.
Σταδιακά και μετά το 1856 οι συνθήκες ζωής βελτιώνονται.
Οι Μεγάλες Δυνάμεις επιβάλλουν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία μεταρρυθμίσεις.
Πρωτοβουλίες αναπτύσσει και το Πατριαρχείο.

Την ηγεσία έχει ο τοπικός μητροπολίτης (μόνο στον Πόντο ο μητροπολίτης είναι κάτω από την εξουσία των Τούρκων).
Διοικούν εκλεγμένοι δημογέροντες, έφοροι που φροντίζουν για την εκπαίδευση και επιτροπές των ναών.
Εγκαθίστανται στην περιοχή Έλληνες πρόξενοι και εμπορικοί αντιπρόσωποι, που υπερασπίζονται τα συμφέροντα των Ελλήνων.

Κατά το 19ο αι. οι Έλληνες αναπτύσσουν σημαντική εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα.
Στην Κωνσταντινούπολη ιδρύεται το 1836 η «Κεντρική Εκκλησιαστική και Πνευματική Επιτροπή», η οποία εποπτεύει την εκτύπωση βιβλίων για την εκπαίδευση, προωθεί την συστηματική καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας, ιδρύει Αρρεναγωγεία (για τα αγόρια) και Παρθεναγωγεία (για τα κορίτσια).
Βοηθούν οι φιλολογικοί σύλλογοι και διάφορα σωματεία.
Οι Έλληνες της περιοχής καλύπτουν μόνοι τους τις δαπάνες για τις πνευματικές τους δραστηριότητες, καθώς η βοήθεια από την Ελλάδα είναι περιορισμένη.

Είναι χωρισμένη σε δύο επαρχίες: της Κωνσταντινούπολης και της Αδριανούπολης.
Περιλαμβάνει εδάφη έως την Κομοτηνή.
Οι συμπαγείς ελληνικοί πληθυσμοί αραιώνονται από αναγκαστικούς εξισλαμισμούς, από μεταναστεύσεις εξαιτίας επιδημιών, στρατολογήσεων ή πολέμων και από εκβουλαρισμό κατοίκων.
Παρά τις δυσκολίες η οικονομική δραστηριότητα των Ελλήνων είναι τόσο ανεπτυγμένη ώστε γίνονται και εξαγωγές (π.χ. σιταριού, καπνού).

Αρχικά γίνονται μεταναστεύσεις πληθυσμού προς τη Ρωσία και τα ενδότερα της Ανατολίας.
Έπειτα ο ελληνικός πληθυσμός αυξάνεται κατά πολύ.
Μεγάλες διαστάσεις παίρνει το ζήτημα των κρυπτοχριστιανών (Χριστιανοί που φαινομενικά είναι μουσουλμάνοι).
Οι Έλληνες διακρίνονται στο εμπόριο και τη ναυτιλία.
Καλλιεργούνται τα γράμματα και ιδρύονται ξακουστά σχολεία (π.χ Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης, Φροντιστήριο Τραπεζούντας). Εκδίδονται εφημερίδες και βιβλία.

Οι Έλληνες που ζουν εκεί προοδεύουν παρά τη γεωγραφική απομόνωση και τη βαριά φορολογία.
Αρκετά βιβλία τυπώνονται στα καραμανλίδικα (τουρκική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες).